

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslų kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Ekokritiniai anglakalbės literatūros tyrimai	H 004	Filologijos	Anglų filologijos

Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius
	8		

Dalyko anotacija

Dalyko tikslas – gilinti kultūrologines ir ekosofines doktorantų kompetencijas, kviečiant dialogui apie tai, kaip kultūros tekstai ir praktikos dalyvauja materialiosios semiosės procesuose, kaip literatūriniai pasakojimai ir meninė vaizduotė gali kurti ekologinį sąmoningumą ir metamorfines pasaulio ir mąstymo prielaidas.

Teorinės minties lauke šis dalykas atsiremia į mokslinius žmogaus ir medžiaginio pasaulio santykių tyrinėjimus, permąstančius materialumo reikšmę antropo- ir ontogenezei bei jų refrakciją grožiniuose tekstuose. Studentai/ės studijuoja dalyko sande išvardintus teorinius ir meninius tekstus. Priklausomai nuo studijuojamo disertacijos objekto, doktorantai/tės pasirenka grožinį tekstą, kurį analizuoja rašto darbe, susitelkdami/os į tai, kaip figūratyvinė ir tropologinė materialumo raiška kuria reikšmės struktūras, atveriančias ekologinį būties ir buities sąryšingumą. Mokslinis tyrimas (15-20 psl. rašto darbas) pristatomas ir aptiriamas egzamino metu. Rašto darbą rašomas ir pristatomas anglų k. (atskirais atvejais – lietuvių k.). Atskiri studijuojamos literatūros aspektai ir autoriai, konsultuojantis su dėstytoja, gali būti parinkti pagal konkrečius doktorančių/tų interesus.

Diskursas ir materialumo patirtys: Michel Serres eko-fenomenologija. Būtis kaip sąmaiša ir santaka (intermingling/enmeshment). Kūnas ir pasaulis. Medžiai, medžiaga, matrica, motina (*mater*), metafora, metamorfozė. Prigimtinė sutartis (“the natural contract”). Jane Bennet politinė ekologija. Daiktas kaip socialinis aktantas. Žmogaus-daikto asambliažas. Vitališkumo metafizika. Christine Murrain toksiškumo estetika. Imersija ir ontologinis pažeidžiamumas. Biotropas. Etninė aplinkosauga.

Materialumo problema ekokritikoje: Serenella Iovino ir Serpil Oppermann materialioji ekokritika („material ecocriticism“). Gyvasis pasaulis kaip semiozė. Įpasakota medžiaga (“storied matter”) ir semiotinis aktyvumas. Žmogiški ir nežmogiški aktantai (human and nonhuman actants). Materio-semiotiniai asambliažai. Timothy Mortono hiperobjektai ir klampumo (“viscosity”) fenomenologija. Timothy Clark ekokritinio mastelio („scale“) samprata. Ekologinis smurtas ir ekologinis sąmoningumas. Antropoceno hermeneutika: Kapitlocenas, Chtulucenas, Plantacionocenas. Rosanne Kennedy *eko-atminties* samprata. Literatūra, istorija ir aplinkosauga: Lawrence Buell, Ursula K. Heise, Karen Thornber, Thomas Vermeulen, Dipesh Chakrabarty.

Meninės formos, žanrai, tropai: Antropocentrizmo problema literatūroje: kūnas/gyvūnas/augalas – ženklas – (bio)tropas. Seamus Heaney eilėraščiai “The Tollund Man”, “The Grauballe Man”/Elizabeth Bishop eilėraščiai “Moose”, “Fish”/Les Murray eilėraščiai “Eagle Pair”, “Lyre Bird”. Žanro reikšmė aplinkosaugos diskurse: pastoralė, utopija, distopija, spekuliatyvioji proza, satyra, komedija, tragedija. Jennifer Wenzel *The Disposition of Nature*. Richardo Flanagano romanas *The Living Sea of Waking Dreams*. Klimato kaita ir afektas: biofilija, ekofobija, solastagija. Richard Powers romanas *Sutrikę (Bewilderment)*. Ekologinis didingumas (*ecological sublime*) Algernon Blackwood novelėje „Gluosniai“ (“The Willows”).

Pagrindinė literatūra		
Albrecht, Glenn. <i>Earth Emotions. New Words for a New World</i> . Ithaca and London: Cornell University Press.		
Bennett, Jane. 2010. <i>Vibrant Matter. A Political Ecology of Things</i> . Durham and London: Duke University Press.		
Blackwood, Algernon. 2002. "The Willows." In <i>Ancient Sorceries and Other Weird Stories</i> . London: Penguin Books. Available at: https://www.gutenberg.org/ebooks/11438		
Buell, Lawrence, Ursula K. Heise, and Karen Thornber. 2011. <i>Literature and Environment. The Annual Review of Environment and Resources</i> , no. 36. 417-40. Available at: https://www.annualreviews.org/doi/abs/10.1146/annurev-environ-111109-144855		
Chakrabarty, Dipesh. 2009. "The Climate of History: Four Theses." <i>Critical Inquiry</i> , 35/2. Available at: https://www.jstor.org/stable/10.1086/596640#metadata_info_tab_contents		
Clark, Timothy. 2015. <i>Ecocriticism on the Edge. The Anthropocene as a Threshold Concept</i> . London: Bloomsbury.		
Estok, Simon. 2020. <i>The Ecophobia Hypothesis</i> . London and New York: Routledge.		
Flanagan, Richard. 2021. <i>The Living Sea of Waking Dreams</i> . London: Chatto & Windus.		
Glotfelty, Cheryl and Harold Fromm (eds.) 1996. <i>The Ecocriticism Reader. Landmarks in Literary Ecology</i> . Athens and London: The University of Georgia Press.		
Hitt, Christopher. 1999. "Toward an Ecological Sublime." <i>New Literary History</i> , Vol. 30, No. 3. Available at: https://pdfslide.net/documents/toward-an-ecological-sublime.html?page=1		
Iovino, Serenella and Serpil Oppermann (eds.) 2014. "Introduction". In <i>Material Ecocriticism</i> . Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press.		
Kennedy, Rosanne. "Multidirectional Eco-Memory in an Era of Extinction: Colonial Whaling and Indigenous Dispossession in Kim Scott's <i>That Deadman Dance</i> ." Eds. Ursula K. Heise, Jon Christensen, and Michelle Niemann. <i>The Routledge Companion to the Environmental Humanities</i> . Routledge, 2017. 268-277.		
Marran, Christine L. 2017. <i>Ecology Without Culture. Aesthetics for a Toxic World</i> . Minneapolis and London: University of Minnesota Press.		
McGurl, Mark. 2012. "The Posthuman Comedy." <i>Critical Inquiry</i> , 38. Available at: https://www.jstor.org/stable/10.1086/664550#metadata_info_tab_contents		
Meeker, Joseph. 1972. "The Comedy of Survival". <i>The North American Review</i> , 257, 2. Available at: https://www.jstor.org/stable/25117329#metadata_info_tab_contents		
Moore, Jason W. 2016. "The Rise of Cheap Nature." In <i>Anthropocene or Capitalocene</i> . Oakland: PM Press.		
Morton, Timothy. 2013. "A Quake in Being." In <i>Hyperobjects. Philosophy and Ecology after the End of the World</i> . Minneapolis and London: University of Minnesota Press.		
Powers, Richard. 2021. <i>Bewilderment</i> . London: Hutchinson Heinemann.		
Serres, Michel. 2011. <i>The Natural Contract</i> . Ann Arbor: The University of Michigan Press.		
Wenzel, Jennifer. 2020. "Introduction." In <i>The Disposition of Nature</i> . New York: Fordham University Press.		
Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Rūta Šlapkauskaitė	doc. dr.	Šlapkauskaitė, R. 2022. "An Ecology of the Hewn in Susan Vreeland's <i>The Forest Lover</i> ." In <i>The Northern Forest</i> edited by Sara Bédard-Goulet and Daniel Chartier. Tartu and Montréal:

	<p>University of Tartu Press and Imaginaire Nord.</p> <p>Šlapkauskaitė, R. 2021. "The He(A)rt of the Witness: Remembering Australian Prisoners of War in Richard Flanagan's <i>The Narrow Road to the Deep North</i>". In <i>Anglica: An International Journal of English Studies</i>, 30/3, pages 141-161.</p> <p>Šlapkauskaitė, R. 2020. "Imperial S(K)in: The Orthography of the Wake in Esi Edugyan's <i>Washington Black</i>". <i>Studia Anglica Posnaniensia</i> (55), pages 465-494.</p> <p>Šlapkauskaitė, R. 2020. "Precariousness, kinship, and care: Becoming human in Claire Cameron's <i>The Last Neanderthal</i>". <i>The Journal of Commonwealth Literature</i>, pages 1-15.</p> <p>Šlapkauskaitė, R. 2019. "An Arc of Itinerant Tropes: Beyond Kin and Kind in Andre Alexis' <i>Fifteen Dogs</i>". Eds. Maria and Martin Loschnigg, <i>The Anglo-Canadian Novel in the Twenty-first Century: Interpretations</i>. Heidelberg: Universitätsverlag Winter.</p>
	<p>Šlapkauskaitė, R. 2014. Intermedial Translation: The Gyrating Gaze in David Dabydeen's <i>Turner</i>. In <i>European Journal of English Studies</i>, Volume: 18, Issue: 03.</p>

Patvirtinta Doktorantūros komiteto posėdyje 2023-01-13, Nr. (7.17 E) 15600-KT-16.

Doktorantūros komiteto pirmininkė prof. dr. Meilutė Ramonienė